

C. RAUTA és S. CARSTEA

Prevenirea și combaterea polvarii sulului

Editura Ceres, București, 1983.

(A talaj szennyeződésének megelőzése és ellenőrzése)

Az utóbbi időben egyre több szó esik a környezet- és ezen belül a talajok szennyeződéséről. E szennyeződések különösen az iparilag fejlett országokban jelentősek, de ez a kérdés a fejlődő országokban sem hanyagolható el. A talajokban egyre nagyobb mennyiségben felhalmozódó káros anyagok nemcsak azok termékenységét rontják, hanem veszélyeztetik az egész élővilágot.

C. RAUTA és S. CARSTEA könyve, amely 1983-ban a bukaresti Ceres Kiadó gondozásában jelent meg, jó és általános képet ad a talajok különböző szennyeződéseiről, a szennyező anyagok forrásairól, valamint az ellenük való védekezés lehetőségeiről.

Az első fejezet a környezettel, ezen belül az emberi társadalom és a környezetszennyezés általános kérdéseivel foglalkozik és utal arra, hogy a talajok a környezet elemei között milyen fontos szerepet játszanak.

A második fejezet a talaj tulajdonságait és a benne lezajló folyamatokat, ezen belül anyag- és energiaforgalmát ismerteti és összegezi a szárazföldi ökoszisztémák e jelentős komponensének a környezetben játszott biológiai szerepét.

A harmadik fejezet röviden foglalkozik a talaj azon alkotórészeivel és tulajdonságaikkal, amelyek a talajszennyeződésben, valamint a szennyeződéstől való mentesítésben a legnagyobb szerepet játsszák.

A negyedik fejezet a talaj szennyeződésének különböző formáit sorolja fel és osztályozásukat, továbbá térképeken való ábrázolásuk lehetőségeit mutatja be.

Az ötödik fejezet — az előző fejezet folytatásaként — 26 pontban részletesen összefoglalja a talajt érő szennyeződések különböző formáit, azok származási helyét, hatását, sőt megelőzési lehetőségeit is. Ez a fejezet nemcsak terjedelmében (a könyv mintegy kétharmadát foglalja el), hanem mondanivalójában és annak rendszerezésében is a munka legjelentősebb része. A talajszennyeződést előidéző tényezők ilyen általános és mindenre kiterjedő ismertetése más irodalmi forrásokban nem szerepel. C. RAUTA és S. CARSTEA részletesen ismerteti a talajművelés, a kémiai szerek, a környező ipari tevékenység hatását; az erózió, másodlagos szikesedés és egyéb olyan folyamatok előfordulását, amelyek a legkülönbözőbb okokból és forrásokból, de végeredményben a talaj termékenységének csökkenését eredményezik. A felsorolás a teljességre törekszik, nem hiányzik pl. a katonai tevékenység következtében kialakuló talajszennyezés, vagy a városi szemet szennyező hatásának ismertetése sem.

Az előbbieket egy igen rövid fejezet követi, amely a talajok szennyeződése elleni harc főbb szempontjaival foglalkozik.

A hetedik fejezetben a talajszennyeződés ellenőrzésére és megelőzésére Romániában kidolgozott és alkalmazott módszereket írják le a szerzők. Részletesen tárgyalják, hogy országos

méretben miképpen lehet a talajok szennyeződését megelőzni, és hatásait kiküszöbölni vagy csökkenteni, és a módszerek ismertetésén kívül térképeken is bemutatják ezeket az intézkedéseket. Ugyancsak ebben a fejezetben ismertetik a globális környezeti monitoring-rendszert, illetve e rendszer alapjai valamint a Románia viszonyaira kidolgozott rendszer közötti összefüggéseket.

Igen érdekes kérdéseket tárgyal a könyv nyolcadik fejezete, amely a talajszennyeződés elleni védelemben — főleg romániai viszonyok között — használatos és használható határértékeket adja meg.

A könyv utolsó fejezete a talajok védelméről, a romániai talajok maximális kihasználása érdekében teendő intézkedésekről szól. Ez a fejezet a globális áttekintés után tér rá Románia konkrét viszonyaira.

A könyvben felsorolt 219 irodalmi forrás jó válogatás, de korántsem öleli fel mindazokat a fontos közleményeket, melyek e kérdéscsoportban világszerte az utóbbi időben napvilágot láttak.

RAUTA és CARSTEA aktuális témát választottak és könyvük összefoglaló képet ad a talajok szennyeződésének jelenlegi helyzetéről és feladatairól Romániában. Bizonyára nemcsak a talajtanban, hanem sok más rokon tudományágban működő szakember számára is hasznos megállapításokkal és adatokkal szolgál.

SZABOLCS ISTVÁN

MTA Talajtani és Agrokémiai
Kutató Intézete, Budapest

Érkezett: 1984. november 9.